

ANH XUÂN TRƯỜNG

GIẢI PHÁP MỞ RỘNG DỊCH VỤ THANH TOÁN KHÔNG DÙNG TIỀN MẶT QUA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI

ThS. NGUYỄN THỊ VÂN

THANH TOÁN KHÔNG DÙNG TIỀN MẶT LÀ XU HƯỚNG TẤT YẾU CỦA PHÁT TRIỂN KINH TẾ XÃ HỘI, NHẤT LÀ TRƯỚC SỰ PHÁT TRIỂN NHƯ VŨ BÃO CỦA CÔNG NGHỆ THÔNG TIN, NHỮNG THÀNH TỰU MỚI NHẤT ỨNG DỤNG TRÊN CÁC THIẾT BỊ DI ĐỘNG, MẠNG INTERNET,...CÙNG NHƯ XU HƯỚNG MỞ CỬA HỘI NHẬP THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH TOÀN CẦU HIỆN NAY. THANH TOÁN KHÔNG DÙNG TIỀN MẶT ĐƯỢC ÁP DỤNG TRONG HẦU KHẮP CÁC GIAO DỊCH TÀI CHÍNH, TIỀN TỆ CỦA CÁC CÁ NHÂN, TỔ CHỨC, ĐẶC BIỆT LÀ LĨNH VỰC THUẾ,... TRÊN CƠ SỞ PHÁT TRIỂN CÁC DỊCH VỤ THANH TOÁN HIỆN ĐẠI, TIỆN ÍCH CỦA CÁC NHTM.

Sự chủ động triển khai các giải pháp thanh toán không dùng tiền mặt của hệ thống NHTM

Các phương thức thanh toán không dùng tiền mặt được hệ thống ngân hàng thương mại (NHTM) ở Việt Nam phát triển từ lâu, đặc biệt với sự phát triển mới nhất của các thành tựu về công nghệ thông tin, các chương trình phần mềm mới nhất về dịch vụ ngân hàng điện tử đã được ứng dụng, triển khai tại các NHTM, hỗ trợ tích cực cho các hoạt động thanh toán nói chung và giao dịch thẻ, internet banking nói riêng. Hiện nay, các giao dịch thanh toán không dùng tiền mặt qua ngân hàng, khác địa phương, khác hệ thống đã được thực hiện hoàn tất trong ngày qua hệ thống bù trừ điện tử liên ngân

hàng, tức là tiền về tài khoản của người thụ hưởng, trong đó có ngân sách nhà nước ngay trong ngày. Đặc biệt là sự phát triển của các dịch vụ thẻ, ATM, POS,...gần đây là mPOS càng đem nhiều tiện ích hơn về thanh toán không dùng tiền mặt cho cả cá nhân và doanh nghiệp, cũng như các tổ chức khác.

Theo số liệu của Ngân hàng Nhà nước (NHNN), đến cuối tháng 7/2016, trên toàn quốc có trên 17.330 ATM và hơn 240.660 POS được lắp đặt. Số lượng thẻ phát hành tính đến cuối tháng 6/2016 đạt mức trên 106 triệu thẻ. Các NHTM đã tích hợp thêm nhiều tính năng vào thẻ như thanh toán tiền điện, nước, cước điện thoại, bảo hiểm...

Một số NHTM đã phối hợp với đơn vị cung cấp giải pháp để

nghiên cứu triển khai việc thanh toán thẻ qua mPOS. Đến nay Ngân hàng Nhà nước đã cho phép 7 ngân hàng triển khai dịch vụ mPOS và được thí điểm sử dụng hóa đơn thanh toán điện tử.

Sản phẩm mới được đưa ra thị trường gần đây đó là mPOS (máy chấp nhận thanh toán thẻ di động) là giải pháp công nghệ hiện đại, cho phép thực hiện thanh toán trên nền tảng điện thoại thông minh, máy tính bảng đối với các loại thẻ tín dụng quốc tế khác nhau (Visa, Master Card) và các loại thẻ ATM nội địa.

Nếu như với máy POS, khách hàng phải để nhân viên bán hàng quét thẻ rồi nhập mật khẩu thẻ, dễ gây lộ thông tin, thì với mPOS nhỏ gọn và di động, người bán hàng sẽ sử dụng điện thoại thông minh

hoặc Ipad, kết nối với mPOS, đăng nhập vào ứng dụng. Trên màn hình di động sẽ hiển thị các thông số của thiết bị để khách hàng quét thẻ vào mPOS. Sau khi giao dịch thành công, khách hàng sẽ nhận số điện thoại và địa chỉ e-mail theo hướng dẫn trên màn hình điện thoại để nhận thông báo hóa đơn đã thanh toán thành công. Để đề phòng ứng dụng giả mạo, mPOS chỉ cho phép cài đặt thông qua AppStore hoặc PlayStore trên các máy iOS không bị can thiệp quyền truy cập (jailbreak/root). Ngoài ra, qua iPOS, người dùng có thể quản lý các giao dịch một cách dễ dàng như xem lại hay hủy bỏ các giao dịch cũ. Phương thức thanh toán qua mPOS an toàn, tiện lợi, hứa hẹn sẽ thay thế các thiết bị POS cố định tại chỗ hoặc thiết bị POS di động. Đây là một giải pháp công nghệ mới đang bắt đầu triển khai tại Việt Nam cho phép phát triển thanh toán không dùng tiền mặt nói chung và tiện lợi cho các giao dịch thanh toán của cá nhân nói riêng.

Sự phát triển đồng bộ các sản phẩm thẻ, internet banking, máy ATM, máy POS và dịch vụ mPOS... nói trên cho thấy sự chủ động cạnh tranh thực hiện các giải pháp phát triển dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt của các NHTM trong cả nước trước xu hướng hội nhập hiện nay.

Triển khai đồng bộ và mạnh mẽ trong nộp thuế điện tử

Một trong những giải pháp quan trọng nhất để phát triển dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt qua NHTM đó là sự phối hợp chặt chẽ, đồng bộ của các cơ quan, tổ chức, đơn vị có quy mô thanh toán lớn, đứng đầu hiện nay đó là ngành Thuế, cụ thể là thực hiện giao dịch thuế điện tử qua ngân hàng.

Nộp thuế điện tử là dịch vụ cho phép người nộp thuế lập Giấy nộp tiền (GNT) vào Ngân sách Nhà nước trực tiếp trên Cổng thông tin điện tử của Cơ quan thuế và được NHTM xác nhận kết quả giao dịch nộp thuế tức thời.

Hiện nay, Tổng cục Thuế đang cung cấp dịch vụ nộp thuế điện tử

cho cá nhân trong năm 2016, một trong những giải pháp quan trọng trong sự phối hợp với các NHTM mở rộng thanh toán không dùng tiền mặt trong nền kinh tế, đem lại lợi ích chung cũng như lợi ích cụ thể của các bên có liên quan. Việc nộp thuế điện tử thực ra mang lại rất nhiều lợi ích cho người nộp thuế, doanh nghiệp hay cá nhân có thể nộp mọi lúc, mọi nơi mà không nhất thiết phải đến trụ sở ngân hàng hoặc kho bạc nhà nước. Phương thức này không những không làm tăng chi phí mà còn tiết kiệm cho doanh nghiệp cả về thời gian lẫn tài chính, cũng như tạo nhiều cơ hội mới trong quá trình hội nhập kinh tế quốc tế.

Trước đó, đặc biệt là ngay từ đầu năm 2015, ngành thuế đã tích cực phối hợp với các NHTM triển khai dịch vụ nộp thuế điện tử cho các doanh nghiệp, thực hiện Nghị quyết số 19/2015 và Nghị định số 12/2015/NĐ-CP 12/02/2015 của Chính phủ, quy định chi tiết thi hành Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của các Luật về thuế và sửa đổi, bổ sung một số điều của các Nghị định về thuế.

Hiện nay, 36 NHTM trong nước, ngân hàng liên doanh, ngân hàng 100% vốn nước ngoài và chi nhánh Ngân hàng nước ngoài tham gia cung cấp dịch vụ Nộp thuế điện tử. Tổng cục Thuế cũng đã có văn bản công bố công khai Hướng dẫn các bước cụ thể đăng ký và thực hiện Nộp thuế điện tử. Tuy nhiên, các doanh nghiệp và cá nhân có thể vẫn thực hiện nộp thuế điện tử qua các hình thức mà ngân hàng cung cấp như Internet Banking, Mobile Banking, ATM.... trong số khoảng 36 Ngân hàng đã được Tổng cục Thuế công bố. Thực trạng đó cũng cho thấy các NHTM đã chủ động, sẵn sàng phối hợp với ngành thuế để triển khai dịch vụ thuế điện tử qua ngân hàng.

Cũng với tinh thần tích cực triển khai và phối hợp chặt chẽ trong triển khai nộp thuế điện tử, trong tháng 11/2015, các NHTM đã dùng thu thuế tiền mặt tại quầy. Theo số liệu của Tổng cục Thuế, chỉ sau

khoảng 10 ngày dừng, số lượng chứng từ và số tiền nộp thuế điện tử đã tăng so với mức bình quân. Cụ thể tỷ lệ doanh nghiệp nộp thuế điện tử tăng từ hơn 55,6% hồi tháng 11/2015 lên gần 65,9% trong tuần đầu tháng 12/2015 và tiếp tục tăng cao trong nửa cuối tháng 12/2015. Theo số liệu của Tổng cục Thuế, trong cả nước hiện nay có hơn 476.000 doanh nghiệp đăng ký nộp thuế điện tử (chiếm 92% số đang hoạt động), song mới có gần 213.500 doanh nghiệp đã thực sự có giao dịch (chiếm 41,3 %). Năm 2015, kết quả thu NSNN của thành phố do Cục thuế Hà Nội thực hiện tính đến ngày 28-12-2015 đạt 150.589 tỷ đồng, bằng 106,3% so với dự toán được giao và chiếm gần ¼ số thu của cả nước. Như vậy, ước tính nguồn thu NSNN do ngành Thuế thực hiện trong cả nước năm 2015 lên tới khoảng trên 620.000 tỷ đồng, nếu như chỉ cần 80% con số đó được thực hiện qua hình thức điện tử, thanh toán không dùng tiền mặt thì sẽ tiết kiệm một khoản chi phí rất lớn cho nền kinh tế, cũng như có ý nghĩa xã hội rất lớn, giảm số lượng phương tiện giao thông trên đường, giảm tình trạng trốn lậu thuế và một số tiêu cực khác.

Để thực hiện chủ trương thu thuế điện tử, ngành thuế không thu phí và thường xuyên phối hợp cùng với các NHTM và các đối tác giảm tối đa chi phí cho người nộp. Nộp thuế điện tử là một trong những động lực làm thay đổi mô hình quản trị của doanh nghiệp theo hướng minh bạch, hiện đại, bắt kịp xu hướng của quốc tế. Đồng thời góp phần cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia, nhất là trong bối cảnh Việt Nam đã ký kết Hiệp định thương mại tự do (FTA) với Liên minh Châu Âu (EU), các thỏa thuận TPP đã được các nước thành viên tham gia ký kết, mở ra xu thế mới, ngày càng thuận lợi hơn mở rộng thương mại và dịch vụ với thị trường quốc tế.

Như vậy có thể khẳng định, ngành thuế đang đi tiên phong trong việc phối hợp với ngân hàng thực hiện các giải pháp phát triển

thanh toán không dùng tiền mặt trong nền kinh tế.

Đề xuất giải pháp phát triển hơn nữa thanh toán không dùng tiền mặt

Để phát triển mạnh mẽ hơn nữa thanh toán không dùng tiền mặt nói chung, triển khai có hiệu quả phương thức nộp thuế điện tử, các dịch vụ công: lệ phí giao thông, học phí, viện phí, nước sạch, điện, dịch vụ viễn thông... cũng như các dịch vụ ATM, POS... nói riêng, thiết nghĩ cần nghiên cứu các biện pháp sau đây:

Một là, các NHTM cần tích cực và chủ động hơn nữa tiếp tục triển khai lắp đặt thêm POS, nâng cao chất lượng dịch vụ thanh toán qua POS, phát triển dịch vụ mPOS; nghiên cứu, tháo gỡ các vướng mắc, triển khai mở rộng đến các lĩnh vực tiềm năng như: thuế, nước sạch, phí truyền hình, phí giao thông, lệ phí đăng kiểm xe cơ giới, bảo hiểm, bán lẻ xăng dầu, đại lý vé máy bay, bến xe ô tô chờ khách, các hãng vận tải hàng hóa và hành khách liên tỉnh, công ty du lịch, các nhà hàng, khách sạn, công ty dịch vụ quản lý tòa nhà tại các đô thị, xử lý vi phạm hành chính, bệnh viện, trường học dịch vụ công, chợ đầu mối, hộ tiểu thương... Các NHTM cần có các biện pháp cụ thể hơn nữa phối hợp với các đơn vị liên quan mở rộng triển khai dịch vụ thanh toán thẻ qua mPOS nhằm phát triển nhanh các đơn vị chấp nhận thẻ mới, kèm theo đó là sự phối hợp chặt chẽ, đồng bộ

hơn nữa của các đơn vị cung cấp dịch vụ công và bộ ngành liên quan.

Hai là, các NHTM kiên quyết yêu cầu các đơn vị chấp nhận thẻ nghiêm túc công khai và nghiêm túc thực hiện cam kết chấp nhận thanh toán tất cả các loại thẻ và không thu phụ phí của khách hàng khi thanh toán bằng thẻ; rà soát, chấn chỉnh, phối hợp xử lý các đơn vị chấp nhận thẻ thu phụ phí của chủ thẻ; phối hợp các đơn vị liên quan xử lý kịp thời các sự cố, các yêu cầu tra soát, khiếu nại của khách hàng.

Ba là, hành lang pháp lý cho hoạt động thanh toán đã tương đối hoàn thiện. NHNN đã xây dựng, trình Chính phủ và Thống đốc NHNN ban hành nhiều văn bản quy phạm pháp luật nhằm tạo lập hành lang pháp lý vững chắc cho lĩnh vực thanh toán như: Nghị định 10/2012/NĐ-CP quy định về thanh toán không dùng tiền mặt, Nghị định số 80/2016/NĐ-CP về việc sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định 101/2012/NĐ-CP và Nghị định 222/2013/NĐ-CP về thanh toán bằng tiền mặt cùng các Thông tư hướng dẫn về công tác thanh toán...

Tuy nhiên, chế tài đối với các doanh nghiệp, với các đơn vị sự nghiệp, các tổ chức khác về thanh toán không dùng tiền mặt cũng cần phải được thiết lập chặt chẽ và mạnh mẽ hơn nữa. Các chế tài thật mạnh sẽ giúp tình trạng trốn thuế quan thu tiền mặt của khách hàng không còn có cơ hội "hoành hành", do đó tình trạng trốn lậu thuế sẽ

giảm đáng kể.

Bốn là, các NHTM làm tốt hơn nữa công tác tuyên truyền, quảng bá, vận động, hướng dẫn thanh toán qua POS, mPOS cho người sử dụng thẻ và đơn vị chấp nhận thẻ.

Năm là, Công ty CP Thanh toán quốc gia (NAPAS) phối hợp chặt chẽ với NHTM nâng cao chất lượng hạ tầng kỹ thuật dịch vụ chuyển mạch POS; khắc phục, xử lý nhanh các sự cố về đường truyền, chuyển mạch, hạn chế ách tắc, giảm thiểu các giao dịch chuyển mạch không thành công; phối hợp xử lý tốt việc tra soát các giao dịch thanh toán POS.

Sáu là, các chi nhánh ngân hàng nước ngoài cần nhanh chóng khắc phục khó khăn về công nghệ của ngân hàng mẹ tại nước ngoài để triển khai thuế điện tử cho khách hàng tại Việt Nam.

Bảy là, ngành thuế, giao thông, nước sạch, môi trường, điện lực, viễn thông... và các NHTM cần phối hợp chặt chẽ hơn nữa, nắm bắt sát thực tiễn những vướng mắc của doanh nghiệp, cá nhân khi nộp thuế điện tử, thanh toán dịch vụ công, các dịch vụ khác để có hướng khắc phục cụ thể.

Tám là, Cục Thuế các địa phương kiên quyết yêu cầu các doanh nghiệp phải thực hiện giao dịch về thuế điện tử qua ngân hàng, kho bạc, có biện pháp xử lý nghiêm các đơn vị không chấp hành, đặc biệt là các nhà hàng, các cửa hàng, các đơn vị cung ứng dịch vụ cố tình trốn lậu thuế bằng hình thức thu tiền mặt, không thể hiện trên sổ sách.

Phát triển thanh toán không dùng tiền mặt cũng đồng nghĩa với việc kiểm soát chặt chẽ hơn, hiệu quả hơn tình trạng trốn lậu thuế, các tiêu cực trong ngành thuế, hải quan, dịch vụ công... Do đó đòi hỏi sự quyết tâm và phối hợp chặt chẽ hơn nữa giữa ngành ngân hàng và ngành thuế, điện lực, xăng dầu, giao thông... vì mục tiêu chung của nền kinh tế.

Phương thức thanh toán qua mPOS an toàn, tiện lợi, hứa hẹn sẽ thay thế các thiết bị POS cố định tại chỗ hoặc thiết bị POS di động.

ANH: XIAM TRƯỜNG

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

- www.gdt.gov.vn
- www.mof.gov.vn
- www.sbv.gov.vn
- Một số nguồn khác